

ДОБРЫ ВЕЧЕР

МІНСКАЯ ГАРАДСКАЯ ГАЗЕТА

1995
ЛПЕНЬ
5
СЕРАДА
№ 98/1027
Цана
200 рублёў

СТАЛІЧНАЯ ХРОНІКА

ПА ПАВЕДАМЛЕННЯХ КАРЭСПАНДЭНТАЎ «ДВ», АГЕНЦТВАЎ РІД, БЕЛАПАН, БЕЛІНФАРМ

ЗАРЭГІСТРАВАНЫ ЗНАК ІНТЭЛЕКТУ

Міністэрства юстыцыі рэспублікі зарэгістравала гэты знак пры правядзенні пера-рэгістрацыі Руха Беларускай інтэлектуальнай рэсурсы. Распрацавала яго дызайнер Юлія Кокіна. Суправадзіцельны надпіс палатыні абавязвае: «Signum Intellectus».

Як паведаміла загадчыца аддзела рэдакцыі і рукапісаў Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Тацяна Рошчына, у старадаўніх акадэмічных і шматлікіх астралягічных хроніках сустракаецца атакіраванае ана-тамічнага ўмяшчэння мозгу — галавы — са знакам планеты

Юпітэр. Графічна спалучыўшы гэты знак з узыходзячай развіваючайся спіраллю, якая выказвае ідэю прагрэсіўнага развіцця, дызайнеру ўдалося стварыць сімвал інтэлекту як асновай ствараючай сілы чалавечага грамадства.

Уладзімір ГРОМАЎ.

ПЕРШЫ ВЫХАД АКАЗАЎСЯ ЎДАЛЫМ

У традыцыйнай Сусветнай выставе сцэнаграфіі, касцюмаў і тэатральнай архітэктуры ў Празе, заснаванай адным з самых праслаўленых сучасных мастакоў тэатра Іозефам Свободам, упершыню браў удзел прадстаўнік Беларусі.

Наша экспазіцыя ўключала макеты, эскізы дэкарацый і касцюмы мастакоў Людмілы Ганчаровай, Элеаноры Грыгарук, Зіновія Марголіна, Дамітрыя Мохавы, Валерыя Рачкоўскага, Алены Даміной. Сярэбнага медала Пражскага кадрынале

ўдастоены З.Марголін за макет афармлення спектакля «Загнаны конь» па п'есе Франсуаза Саган (пастаноўка Тэатра Са-вельскай Арміі, Масква).

Алена САЛАМАХА.

ПРИЗВАНЫ И ПРИВЕДЕННЫ К ПРИСЯГЕ

Уже больше месяца в воинские коллективы белорусской армии поступает пополнение из призывников весеннего призыва.

К этому времени, как сообщали в организационно-мобилизационном управлении Главного штаба Республики Бела-

рус, надели военную форму почти 50 процентов парней, которым исполнилось 18 лет, и не имеющих права на отсрочку. Нынешняя призывная кампания продлится до 25 июля.

Вновь прибывшие через некоторое время станут под боевые знамена. В минувшее воск-

«ДНИ БЕЛАРУСИ» В МИРЕ

По решению президиума Белорусского общества дружбы и культурных связей с зарубежными странами в сентябре планируется провести «Дни Германии в Республике Бела-

рус», а в конце 1995 года — «Дни Республики Беларусь в Испании».

На состоявшемся заседании президиума Общества обсуждались также вопросы бе-

лорусско-французского, белорусско-германского сотрудничества, а также вопросы связей Общества со странами ближнего зарубежья.

Наталья ГУСАКОВА.

АКАДЕМІЯ НАВУК ПРЭЗЕНТУЕ

Бліжня ў Акадэміі навук адбудзецца прэзентацыя перша Нацыянальнай спавядання аб чалавечым развіцці Рэспублікі Беларусі.

Яна падрыхтавана Адаля-ленем гуманітарных навук АН пры тэхнічнай і фінансавай падтрымцы прадстаўніцтва ААН у Рэспубліцы Беларусь. Дапамог фінансам выдавецкаму калектыву ўрад Японіі. У напісанні

справядчы ўзялі ўдзел супрацоўнікі Акадэміі навук, Міністэрства замежных спраў, Белстандарт, Міністэрства інтэрнацыянальнай мінацы, Інстытут крміналогіі Міністэ-ра, Цэнтра гендарных даследаванняў. Аўтары прааналізавалі ўзровень і ўмовы сённяшняга жыцця насельніцтва рэспублікі, яе дзяржаўную палітыку, эканамічную і экалагічную сітуацыю ў краіне, стан навукі і

ЗАИНТЕРЕСОВАНЫ В ВОЕННОМ СОТРУДНИЧЕСТВЕ

Закончил визит в Беларусь американской делегации во главе со специальным помощником США, старшим директором отдела по делам России, Украины и Евразии Совета национальной безопасности США Койтом Блэкером.

Как сообщили в пресс-службе Министерства обороны стра-

ны, в ходе визита состоялась встреча делегации с исполняющим обязанности министра обороны Республики Беларусь генерал-лейтенантом Леонидом Мальцевым. Обе стороны обменялись мнениями о ходе и состоянии реализации военного сотрудничества вооруженных сил двух стран и программы На-

ХРИСТИАНЕ США — ГРАЖДАНАМ БЕЛАРУСИ

В Беларусь прибыл груз гуманитарной помощи из США. Это 16 тонн лекарств и медицинского оборудования, которые поступили в нашу страну при содействии добровольной христианской организации International Aid Inc. В предыдущие три года американские

добровольцы уже доставили в Беларусь около 80 тонн различных грузов гуманитарного назначения. Очередной контейнер сопровождает наш земляк, выходец из Беларуси, а ныне гражданин США, 67-летний Николай Пруский из города Гранд Рапидс.

Представитель США особо подчеркнул, что International Aid Inc. оказывает помощь всем нуждающимся, независимо от их конфессиональной принадлежности, взглядов и убеждений.

КУРС ОБМЕНА НАЛИЧНОЙ ВАЛЮТЫ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ НА 5 ИЮЛЯ 1995 г.

Наименование банка	Доллар США		Немецкая марка		Российский рубль	
	покупка	продажа	покупка	продажа	покупка	продажа
БЕЛАРУСБАНК	11200*	11450*	8000*	8250*	1.80*	2.50*
БЕЛВЭШЭСБАНК (гл. оф. упр.)	11000*	11550*	7700*	8350*	2.10*	2.6*
ФК «ВЕРОНІКА» ***	11200	11420	8040	8300	2.32	2.45
НАРОДНЫ БАНК	11180*	11450*	7950*	8200	2.20	2.40
ПРИОБАНК	информация на 9.50 не получила					
СВЕРБАНК	11000	11500	7800	8100	2.2	2.4
ОЛИМП	информация на 9.50 не получила					
Ф-А МИЛАВІЦА АКБ ДУКАТ	11150*	11600	7800	8200	2.1	2.5
БЕЛВЭШЭСБАНК (гор. дирекцыя)	11200	11450	8000	8250	2	2.5
«ІНТЕК»	11200	11500	7900	8200	2.2	2.5
ДУКАТ	11200*	11550*	8000*	8300*	2.2*	2.70**
Мінскі КОМПЛЕКСБАНК	11190	11550*	7982	8250*	2.3	2.6
ВАЛІТБАНК	11280**	11600**	8046**			
Ф-А НЕМІГА АКБ ДУКАТ	11200	11500	7800	8300	1.9	2.4*
Ф-А МІЛАВІЦА АКБ ОЛИМП	11200*	11400*	7900*	8150*	2.20*	2.4*
БЕЛВЭШЭСБАНК	11150*	11450	8080*	8300	2.1	2.6
БЕЛВЭШЭСБАНК	11000	11450	7700	8300	2.1	2.6

* — Возможна операция за наличный и безналичный расчет
** — Операция проводится только по безналичному расчету
*** — В течение дня курсы могут меняться, курсы головного управления банков могут не соответствовать отклоняться от курсов, установленных в обменных пунктах.
** Информация (на 9 час. 45 мин.) подготовлена «Агентством Громова».

НАЦИОНАЛЬНЫЙ БАНК (обязательный курс для всех расчетов)	11500	8332.13	2.50
---	-------	---------	------

Тамара МАРКИНА, «ДВ».

Напряканцы мінулае тым абдыс аб'езд-агледзіны гарадскіх улад, падчас якога ацэньвалася до-браўпарадкаванне прыводкаў і вуліц — аб гэтым ужэ паведа-млялася ў нашай газеце. Тым не менш, звернемся зноў да вынікаў аб'езду, бо падчас яго мы пазна-ёмліліся з шэрагам выпадкаў ме-жэацтва або надта адметнага вы-гляду з крызісных сітуацый, якія нязрэдка падкідае нам жыццё...

«БЕЛАРУСБАНК» — ГАРАДЖАНАМ

Перад самым аб'ездам рэкламны аддзел «Беларусьбанка» амаль у поўным саставе атакаваў гарадское кіраўніцтва. На ліхтарную матчу хлопцы прыма-чалі доследны экзэмпляр шылды з указаннем аўтобуса-тралейбусных маршрутаў. Як аказалася, такая шылда — пра-образ тых, якія хутка з'явіцца на ўсіх 3600 прыпынках гарад-

МЕТАМАРФОЗЫ РЫНКУ

скога транспарту. Выраб гэтых шылды і абслугоўванне ўзяў на сябе «Беларусьбанк». І пойдзе на гэтую справу ні многа ні ма-ла — 100 тысяч долараў.

На межацтва банк выра-шыў пайсці не без выгады для сябе. На абодвух баках шылды змешчана яго рэклама. На тым, што глядзіць ад прыпынку, рэклама нават на ўсю шылду. Лю-бяць фінансавыя магнаты рабіць добрую справу і пры гэтым го-ласна гаварыць аб сабе. Маюць права — іх грошы.

КОСМАС ПРОСІЦЬ ГРОШАЙ

Выжыць — паставіў сабе за-дачу Інстытут кібернетыкі. І... прытуліў пад сваім дахам — а будынак яго ў самым цені гора-да, у двух кроках ад праспекта

Ф.Скарыны — біржавы банк, мэблевы салон, стаматалагічны кабінет і іншыя, рэчывыя і за-межныя фірмы. Есць тут і стыль-нае кафе «Версаль» з гіпсавым чарнаскімі швейцарам, вуст-рыцамі і чарапахавым супам. Абед тут, кажуць, цягне на 50 долараў. Але ж, як паказвае жыццё, такія растарачы сёння не пусуюць. Значыць, будуць грошы і ў навукоўцаў: за суб-арэнду, якую заплаціць гэты прыбытковыя фірмы, будуць праводзіцца найсучаснейшыя навуковыя распрацоўкі, касмічныя і тым ліку. Вось такая няхитрая мікраэканоміка. Тры-майся, навука!

НЕ БАЛІЦЕ, ЗУБЫ!

Непрыкметна мінуў час ся-мейных святаў. У госці ходзім

ўсё радзей, а святы ладзім час-цей у сваіх уласных закутках. Вось і аддалі ўлады Заводскага раёна чыжоўскі Дом сямейных святаў пад жэаўскія патрэбы. Дзякуючы гэтай, былія «апа-ратаменты» ЖЭСу сталі пята-цаццю кватэрамі для жыароў раёна.

Другі ж паверх Дома святаў заняў навукова-вытворчы цэнтр «Стаматалогія». Як зазначыў яго дырэктар А.А.Лазарчык, магут-насці цэнтра такія, што ён здо-лее забяспечыць пратэставанне зубоў усіх мічан, маючых у гэ-тым патрэбу. Засталося толькі разбагацець. Адзін штучны зуб абыдзецца ў 40-120 долараў. Лячэнне — танней, у 10-40 дола-раў, але, кажуць, зусім без болю.

Дарагавізна тая абумоўлена найсучаснейшымі тэхналогіямі. Толькі паспелі вынайці шведы рэнтген-камп'ютар, на якім па-ціент прама ў крэсле стаматола-га можа убачыць свой хворы зуб (гл. газету «Известия» за 29.07.95 г.), а ўстаноўка гэтая з'явілася ў нас — у Чыжоўцы. Што тут сказаць, апэратыўна еўрапейскія вынаходніцтвы трапляюць на наш рынак.

***

Толькі закончыўся аб'езд го-рада, а ўлады ўжо прапаноў-ваюць аб'екты бытавога аб-слугоўвання, гандлёвыя прадпрыемствы, іх вонкавы вы-гляд. І залюбіўся, што не можа не радаваць, асабліва ўвага будзе нададзена тратуарам, пеша-ходным сцежкам. Адным сло-вам, увесё клопат аб нас, пешаходах.

ДЗЯРЖАЎНЫ АЛІМП

ДЕПУТАТЫ АД АГРАРНАЙ ПАРТЫ НЕ ЛІЧАЦЬ СЯБЕ «ЧЫРВОНЫМІ ПАМЕШЧЫКАМІ» І ЖАДАЮЦЬ ДАКАЗАЦЬ ГЭТА НА СПРАВЕ

Сяргей ГРЫБ, «ДВ».

Учора ў прэс-цэнтры Вярхоўнага Савета адбылася першая сустрэча журналістаў з кіраўніцтвам новаўтворанай Аграрнай фракцыі ў парламенце новага, XIII-га склікання.

Як вядома, пакуль менавіта Аграрная партыя атрымала ад-носна большасць дэпутацкіх мандатаў у Вярхоўным Савеце Беларусі, што павінна разгляда-цца як сур'ёзная заяўка аграрыяў на тытул «эканадаручаю» моде-ю новым парламенце. Разам з тым, як зазначыў старшыня фракцыі прафесар Сямён Шарэцкі, цяпер-ашнія дзейнікі аграрыяў не павінны выходзіць за межы зако-ну. Таму ў сітуацыі, калі папа-радні Вярхоўнага Савет яшчэ не страцілі сваёй легітымнасці, ас-ноўнымі задачамі дэпутатаў-а-грарыяў стануць авалоўванне во-пытан заканадаўчай работы, а

таксама выпрацоўка ўласных прынцыпаў дзейнасці ў парла-менце.

Падчас прэс-канферэнцыі дэ-путаты ад Аграрнай партыі неад-наразова падкрэслівалі, што сваёй асновай мэтаў яны бачаць вырашэнне сучасных эканамічных праблем Беларусі, і, зразумела, у першую чаргу — праблем аграрна-прамысловага комплексу. Так, на думку намесніка старшыні партыі Мечыслава Пруця, сёння, калі большасць вяс-коўскай жывы на прынцыпу «трох Д» — дадзем, данашавем, да-жываем — аграры павінны скіраваць сваю дзейнасць на вы-

хаванне адказнасці за сваю працу чалавечка-гаспадарка. Зарабці гэты магчыма толькі праз прыватызא-цыю. Але прыватызאцыю не ў суч-асным «экавым» выглядзе, а праз надзяленне кожнага грамадзяніна краіны адмысловым «актам на права валодання зям-ллёй і асноўнымі фондамі дзяр-жаўнага маёмасці». Менавіта такі пад-ход, як запэўніў М.Пруць, дэ-завольчы вясцоўцы вызначыць, што для яго лепш — фермерства аль-бо рэфармаваная калектывная гаспадарка, створаная на аснове прыватнай уласнасці на сродкі вытворчасці і, у перспектыве, на зямлю. Зразумела, найбольш эфектыўным аграрыям здаецца другі варыянт.

Апроч таго ўдзельнікі прэс-канферэнцыі быў вызначы-шэраг канкрэтных прапановаў па аздараўленню аграрна-прамыс-ловага комплексу краіны. Сярод іх —

ліквідация дысбалансу цен на сельскагаспадарчую і прамысло-вую прадукцыю, замена двана-цаці падаткаў, якія цяпер пла-цяць вясцоўцы, на адзін — зям-ельны, а таксама канцэнтрацыя вытворчасці, перапрацоўкі і ра-лізацыі прадукцыі харчавання «у адных руках».

На пытанне прадстаўнікоў прэсы аб тым, ці здольны аграры займацца парламенцкай дзей-насцю на адпаведным узроўні, Сямён Шарэцкі заявіў, што ўсе 36 членаў Аграрнай фракцыі (да-рэчы, роўна палова з іх з'яўляюцца старшынёй калгасаў і саўгасаў) гатовыя працаваць у Вярхоўным Савеце на пра-фесійнай аснове і даказаць на справе, што «Аграрная партыя — гэта не наменклатурная партыя «чырвоных памешчыкаў», а ар-ганізацыя сур'ёзных, адукава-ных і дзелавых людзей».

МЕМАРЫЯЛЬНАЯ ДОШКА

У ГОНАР ПОДЗВІГАЎ ВОІНАЎ-САПЁРАЎ

Наталія ВАЛAKІДА.

У панядзелак у Мінску па вуліцы Сапёраў (проспект Маша-рава і вуліца Ціміразева) адбы-лася ўрачыстае адкрыццё мемары-яльнай дошкі ў гонар гераічных баявых і працоўных падзвігаў воінаў-сапёраў.

Нагадаем, што сваю назву безыменная дагэтуль вуліца ат-рымала нядаўна, а ўстаноўленне памятнага знака адбылося ў дзень вызвалення горада. Як ад-значылі выступоўцы, пры вызва-ленні Беларусі загінула 16 тысяч сапёраў, у пасляваенныя гады сапёры знішчылі больш за 25 мільянаў выбуховых прыладаў. А толькі за мінулы год імі было аб'яшчана каля 86 тысяч выбуховых прыладаў. Сваю ўдзячнасць і падзяку воінам-сапёрам на ўрачыстай цы-рымоніі выказалі намеснікі стар-шыні гарыканкама Аляксандр Сасноўскі, начальнік інжынерных войскаў Узброеных Сіл, генерал-майор Валерый Лепаўшынскі, ве-тэраны вайны і сённяшнія спецы-ялісты інжынерных войскаў.

Газете «Добры вечар»
требуются на работу
операторы компьютерного набора.
Телефон для справок: 68-28-04.

СВЯТА

«НА КУПАЛЛЕ, НА СВЯТОЕ...»

Начыны купальскімі феер-веркамі азорыцца беларуская сталіца ў ноч з 6 на 7 ліпеня. Але перад тым, як кінуцца на пошкі чароўнай кветкі папараці, Літаратурны музей Янкі Купалы запрашае ўсіх мічан — ама-тараў пазізі прысвясціцца высокім пазычным словам. У парку, ля помніка вялікаму песняру, 6 ліпеня ў 18 гадзін пачнецца свята, прысвечанае 113-ай га-давіне з дня нараджэння Янкі Купалы. Прыйдзь сюды вядомыя

беларускія пісьменнікі, гра-мадскія і палітычныя дзеячы, ся-род якіх Рыгор Барадулін, Сяргей Законнік, Генадзь Бураўкін, Станіслаў Шушкевіч, Радзів Га-рэцкі. У выкананні беларускіх акцёраў Віктара Маняева, Вале-рыя Шушкевіча, Мікалая Каза-чанкі прагучаць вершы Янкі Ку-палы. Цудоўнай беларускай на-роднай музыкой парадуюць пры-сутных фальклорныя ансамблі «Купалінка» і «Гармоніка».

ПАРТЫ І

ГРАМАДА МЯНЕ ЛІДЭРА

Два пытанні — аб дзейнасці пасля выбараў у Саветы і абранне кіраўніцтва партыі — ставіў на парадку дня III з'езда Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады, які прайшоў у мінулы суб-оту ў Мінску.

Безумоўна, найбольшую цікавасць выклікала абмеркаван-не кандыдатур прэтэндэнтаў на пасаду старшыні Цэнтральнай Рады БСДГ. Дастаткова сказаць, што сярод іх называліся такія вя-домыя ў нашай краіне палітыкі, як дэпутат Вярхоўнага Савета і лідэр Грамады Алег Трусуў, стар-шыня Беларускага згуртавання

вайскоўцаў Мікола Статкевіч і на-меснік старшыні Мінгарсавета Анатоль Гурыновіч. У выніку двух тураў галасавання большасць прысутных аддала перавагу Міколу Статкевічу.

Апроч таго, як паведаміў на-меснік старшыні Цэнтральнай Рады БСДГ Мікола Кішка, з'езд вырашыў скіраваць далейшую дзейнасць партыі перш за ўсё на падтрымку захадаў прафсаюзаў па арганізацыі масавых акцый пратэсту супраць праводзімай сёння сацыяльна-эканамічнай палітыкі ўрада.

Сяргей ГРЫБ.

НАША КУПАЛЬЛЕ

У цяні хараства беларускіх лясцоў блукае мінулае. Таямнічаю мроямі зануралася ў лета папараць-кветка. Дзе яе зашчытае любоў, як здабыць сакрамант вечнай прыгажосці?..

Нязьведаныя шляхі вядуць да Творцы ўсяго, што ёсць на зямлі й на небе. Любоў — ад Яго найвялікшы нам дар. Паспрабуй адшукаць у сабе гэты дар, і ты зразумееш: шчасце пачае з табою.

Dainova

ОСТОРОЖНО: ВОДА

СПАСЕНИЕ УТОПАЮЩИХ — ДЕЛО РУК НЕ ТОЛЬКО САМИХ УТОПАЮЩИХ

Юрий АРСКИЙ.

Купальный сезон (а точнее, жаркое лето) застал нас в этом году врасплох. Не успели местные власти развернуться с подготовкой и оборудованием специальных мест для купания, как в спасательную службу Мингорсовета ОСВОДа стали поступать тревожные сведения об утоплениях. За 5 месяцев в Минской области — 56. Если сравнить с этим периодом прошлого года, то это больше, чем в 3 раза. Добавим к вышеназванной цифре 215 спасенных в Минской области можно характеризовать ситуацию на воде как чрезвычайную. Не замечать этого невозможно.

В чем же дело? Почему мы теряем здоровых людей там, где можно этого избежать, или по крайней мере, свести к минимуму?

Мне удалось побывать в отделе спасательной службы Минского городского совета ОСВОДа, побеседовать с его начальником Владимиром Антоновичем Рысью, а также опытным врачом — ветераном этой службы Виктором Никифоровичем Пригодичем. Они отметили, что отношение к службе спасения на воде с каждым годом ухудшается. Причины не только в финансово-экономических трудностях, а по всей вероятности, в падении морально-нравственных устоев нашего общества. Возможно, считают они, немалую роль играет и структурное построение службы спасения. Известно, что Общество спасения на воде (ОСВОД) — общественная организация. Ее основная задача — обучение населения правилам поведения на воде, мерам безопасности, способам спасения утопающих и т.д. Содержит она за счет взносов, благотворительности, спонсорства.

Другая организация — спасательная служба Минского городского совета — государственное учреждение. Ее главная задача — спасение утопающих, хотя она и занимается профилактической и воспитательной работой. Так вот, настоящего хозяина у этих двух служб фактически нет, и, похоже, таковым никто не хочет быть (дело — то хлопотное и безденежное). Есть

лишь непонятное подчинение государственной структуры (спасательной службы) общественной организации (ОСВОД). Это противоречит новому Закону об общественных организациях.

Оклады работников государственной службы спасения мизерные: один из главных специалистов — водолаз — получает в месяц аж 265 тысяч. К тому же он из этой же суммы платит за проезд на городском транспорте к месту дежурства, за питание и т.д. Поэтому в такую «дешевую» службу никто не идет. И сегодня укомплектованность спасательных станций Минска — 1-1,5 человека вместо 6 по штату. Технические средства и оборудование таких станций не выдерживают критики: водолазные снаряды устарели, плавающие средства ветхи.

Еще одна причина увеличения числа утоплений — плохая организация купального сезона в столице. Разве это нормальное явление, когда в городе имеется в общем-то немало водоемов — река Свислочь, различные водохранилища, наконец, так называемое водное кольцо Минска (которое, наверное, замыслилось как дополнительный водный бассейн для купания минчан), но купание в них формально запрещено де-юре из-за эпидемиологической

их непригодности или непригодности. В непосредственной черте огромного, 2-миллионного города остается пока только Комсомольское озеро, которое еще не закрыто для купания, но в любое время это может произойти. Фактически же (де-факто) эти водные объекты являются местом купания сотен тысяч минчан, а следовательно, и зоной повышенного риска. Но на них нет ни служб надзора, ни правоохранительных органов, ни медицинских работников. Они там появляются в исключительных, экстремальных случаях. А ведь столичным властям пора бы всерьез подумать и об очистке Свислочи от ила, и о создании в некоторых «запретных» местах зон для купания и на водном кольце, и на Чижовском водохранилище, или, на худой конец, установить там дежурство соответствующих служб.

Наконец, третья причина — неподготовленность людей к купальному сезону. Хотя такая работа с населением должна проводиться до наступления теплых летних дней, а с наступлением жары не должно проходить ни одного дня без предупреждения населения о мерах безопасности на воде.

В рекламе, по радио и телевидению, в печати надо посто-

янно разъяснять людям не только о пользе солнечных, водных процедур, но и о подстерегающей беде в случае пренебрежения элементарными правилами поведения. Пока же наша реклама в СМИ заботится не о безопасности граждан, а о том, как нажить капитал (между прочим, не очень-то утруждая себя работой). Реклама на телевидении и в печати взахлеб расхваливает и пропагандирует заморские курорты, а свои кровные предлагают аналфемам, захлебываясь, засоряются, заражаются техническими стоками, отравляются предприятиями, колхозами, загрязняются самими отдыхающими. Многие минчане на берегах водоемов оставляют после себя кучи мусора, осколки битой посуды, а потом все это оказывается в воде.

Анализ показывает, что абсолютное большинство тонет из-за нарушения правил поведения на берегу и на воде. Статистика отмечает свыше 60% утонувших в состоянии алкогольного опьянения. Дети же тонут в основном по недосмотру родителей и из-за неумения держаться на воде.

Существующая школьная программа обучения плаванию не выполняется, и дети выходят из школы, не умея плавать. В минувшем году в республике утонуло 239 детей, в этом го-

ду за 5 месяцев в Минске и Минской области утонуло уже 12 детей.

Но утонуть, оказывается, можно не только в водоеме. Уже в этом году в столице и области около 40 человек утонуло в ванне, колодцах, каналах и т.д.

Мы, к сожалению, не научены не только правильно вести себя на воде, но и оказывать первую помощь пострадавшим, спасать их на суше. Одних пожарных и лозунгов здесь явно недостаточно. Нужна продуманная система обучения мерам безопасности.

В свое время в жаркие «часы пик» выделялись дежурные бригады «скорой помощи», закрепленные за определенными водоемами. Были дружинники — спасатели на общественных началах, выделялся дежурный наряд милиции. Сейчас все это предано забвению. И как результат — терпим человеческие жизни.

И еще один аспект этой проблемы. В минувшем году шесть утопленников не были опознаны, и их пришлось хоронить в «братской» могиле...

Во всех цивилизованных странах давно приняты законы, в соответствии с которыми любой гражданин, выходя из дома, должен иметь при себе какой-либо документ, удостоверяющий его личность, с адресом или телефоном. Это касается и несовершеннолетних детей. Нашим законодателям следовало бы тоже подумать об этом, тем более, что на улицах города Минска число непознанных трупов с каждым годом возрастает.

Купальный сезон в самом разгаре. И необходимо принять самые срочные меры. Здесь как раз уместно известное изречение: промедление смерти подобно. Спасение утопающих — дело рук не только самих утопающих.

Что же необходимо делать, если человек начал тонуть или если утонул, но его быстро извлекли из воды? Об этом пойдет речь в следующей публикации под рубрикой: «Осторожно: вода!»

Фото: Михаил МИНКОВИЧ.

ВЫСТАВЫ

«ВИЦЕБСКАЯ ШКОЛА. ТРАДИЦИИ И СУЧАСНАСЦЬ»

Алесь ТАРАНОВИЧ.

Выставка под такой называй адкрываецца 6 ліпеня ў мастацкім цэнтры «Жыльбел».

Віцебская школа як напрамак у мастацтвае — з'ява, безумоўна, адметная і самабытная і не толькі ў рамках Беларусі. Можна аспрэчваць сам гэты тэрмін, як аспрэчваюць дагэтуль парыжскую школу часоў Мадзільяні. Але бясспрэчна адно: сам факт наяўнасці ў Віцебску плеяды мастакоў, якія змянілі на пачатку веку твар сучаснага

мастацтва. І дзесяткаў іх духоўных нашчадкаў — тых, хто сёння развівае іх ідэі.

Творчасць Малевіча, Шагала, Кандзінскага, Стрэмінскага, Эль-Лісіцкага і іншых як бы выпадае з устоялівага парадку рэчаў, змяніла саму прыроду мастацтва. Сённяшняе пакаленне мастакоў дасканалее разуме, наколькі важкі ўклад папярэднікаў, і што зараз ім застаецца адно — індывідуальнасць. Адсюль адметная рыса мастакоў віцебскай школы — кожны

шукае свой асабісты шлях, сваю вобразна-пластычную мову і адэкватную ёй філасофію.

Экспазіцыя выставы здаецца складанай і эклектычнай, але гэта толькі на першы погляд. Пераход ад абстрактнага стылю да фігуратывага, ад знакавай віртуознасці да свабоднай разнамоўнай манеры на самай справе строга падпарадкаваны адзінай канцэпцыі: прасачыць у творчасці кожнага з 12 мастакоў развіццё традыцый, закладзеных у 20-я гады.

ДАБРАЧЫННАСЦЬ

ДЗЯЦЕЙ БУДУЦЬ ЛЯЧЫЦЬ У ПРАЗЕ

Як паведаміў прафесар Францішак Яноўш (Швеція), замежны член Папачыцельскага савета Міжнароднага інстытута па радыёэкалогіі імя А.Сахаравы (Мінск), ён падчас прыёму ў міністра аховы здароўя Беларусі Інасы Драбшэўскай выказаў гатоўнасць садзейнічаць ляджанню беларускіх дзяцей, што пакутуюць цяжкімі мазагавымі хваробамі, з дапамогай гама-нажа Ле-

села ў Пражскай клініцы стэраэаксічнай нейрахірургіі. Некалькі гадоў назад Ф.Яноўш, з'яўляючыся прэзідэнтам фонду «Харты 77» у Сталкоўме (Мінск), стаў ініцыятарам усенароднага збору сродкаў — у Чэхіі, Славакіі і Швецыі — на праект «МІША» (на імяні славацкага хлопчыка Мішы Будзінскага, вывечанага ў Сталкоўскай нейрахірургічнай

клініцы). Сабраныя сродкаў — амаль 100 мільёнаў чэхаславацкіх крон — хапіла не толькі на закупку гама-нажа, але і на аказанне эфектыўнай дапамогі хворым з іншых краін, дзе не маюць гэтага сучаснага і эфектыўнага метаду лячэння.

Уладзімір ТРАЦЬКОЎ, БелаПАН.

ДЭМАГРАФІЯ

НАСЕЛЬНІЦТВА СТАРЭЕ

Упершыню ўзровень смяротнасці перавысіў узровень нараджальнасці ў 1993 годзе.

Сёння, па даных Міністэрства сацыяльнай абароны, на 100 працуючых прыпадае 120 непрацуючых, а да 2010 года іх будзе ўжо 150. Працэс старэння, безумоўна, цягне за сабой рост расходаў на пенсіі і ўтрыманне служб па догляду за састарэлымі. Адначасова эканамічная нестабільнасць і перабудова галін народнай гаспадаркі распушлілі робяць практычна немагчымым павелічэнне сацыяльных расходаў з дзярж-

бюджэту. Выступаючы на нядаўняй прэс-канферэнцыі, міністр сацыяльнай абароны Вольга Даргэль сказала, што бацьчы выйце з сітуацыі ў стварэнні комплекснай сістэмы сацыяльнай абароны насельніцтва.

Па словах В.Даргэль, міністэрства прыступіла ўжо да распрацоўкі Кодэкса законаў аб сацыяльным страхаванні, у тым ліку закона аб персаніфікацыі сацыяльнага страхавання. Для гэтага ў міністэрстве створана рабочая група, куды ўвайшлі вядучыя спецыялісты галіны, работнікі недзяржаўных

пенсійных фондаў, што дзейнічаюць у Беларусі. Распрацоўку праграмы плануецца завяршыць да красавіка 1996 года. Цалкам верагодна, што хутка пенсіянеры змогуць самі выбіраць, куды іх лепш змясціць: грошы ў дзяржаўны або недзяржаўны пенсійны фонд. Пакуль жа, да прыняцця заканадаўчых актаў, якія б рэгламентавалі функцыі недзяржаўных фарміраванняў, спяшуча дазваляць ім В.Даргэль не раіць.

Святлана ЮЗІК, БелаПАН.

НОВОСТИ КУЛЬТУРНОЙ ЖИЗНИ

ГЕОГРАФИЯ ВДОХНОВЕНИЯ ЛЕОНИДА КУЛАКОВСКОГО

Елена КЛИМЕНКО, «ДВ».

В воинской части № 3214 открыта художественная выставка живописи. Ее авторы — 84-летний художник, ветеран войны и труда, участник героической обороны Ленинграда Леонид Лукьянович Кулаковский и его сын Борис Леонидович Кулаковский — полковник в отставке, кандидат технических наук.

Большая часть экспозиции — около 140 работ — представлена творчеством Леонида Лукьяновича, который начал рисовать еще с юности. Художник очень любит природу. Обездичив весь бывший СССР, побывав во многих уникальных местах, и все, что запало в душу, запечатлевал на своих картинах. «География» его вдохновения — в названии работ: «На краю света» (Бухта Находка), «Хозяин тайги» (Алтай), «Телецкое озеро», «Въезд в Тархан» (заповедник М.Ю.Лермонтова в Тарханках), «Дом Шалыгина» (Алшута), «Спящий великан в горах» (Мисхор), «Дом Леси Украинки», «Дом А.П.Чехова» (Ялта)...

Ну, а сын Борис Леонидович изображает природу и архитектуру, на его полотнах — церкви, костелы...

— Я начал рисовать с 13 лет, а уже через год кистью зарабатывал себе на хлеб, — рассказал Л.Л.Кулаковский. — Первым моим учителем был Михаил Петрович Станота (отец знаменитой актрисы Стефании Станоты). Также я занимался в сту-

дии у Пальмиры Любомировны Мрочковской. Эта удивительная женщина закончила в свое время Академию художеств в Варшаве, преподавала акварель. У нее занималось около 80 студентов, но меня она обучала бесплатно, в признание за то, что я приводил к ней позировавшего высокого слепого старца с шарманкой, стоявшего у Красного Костела. Написав большой портрет этого человека, Пальмира Любомировна продала картину французам. И это сделало ее богатой. Ну, а я свои работы не продаю...

Сейчас художник собирает-ся в Грецию — уже получил вы-

УСПАМИНЫ АБ ВАЙНЕ

АБ АДНОЙ СПРОБЕ НЕМЦАЎ ЗАХАПІЦЬ ПАРТЫЗАНСКІ АЭРАДРОМ

Анатоль СТУК, былы адказны скаратар Сяненскай, Аршанскай, Талачанскай і Багушэўскай падпольных газет.

Для камбрыга Сяненскай партызанскай брыгады Васіля Сяргеевіча Лявоўнава той дзень пачаўся з прыемнай навіны. З Беларускага штаба партызанскага руху прыйшла радыёграма: «5 лютага на 9 самалётах адпраўляем груз згодна з вашай заяўкай. Падрыхтоўце пасадчую пляцоўку».

Ён чакаў гэту вестку. Аднаго толькі не мог даумеаць: здаецца, зрабіў сціплы пералік крайняе патрэбнага для базавальнасці брыгады, і па яго прыкладзе хапіла б і двух самалётаў для дастаўкі. А тут аж дзевяць.

— Ці не набытаў штосьці радзіст? — гадаў камбрыг. Але казалася, што ўсё правільна. Значыць, уштабе з заклапочанасцю аднесліся да сітуацыі, якая склалася ў брыгадзе. У апошнія два месяцы ёй давалася вытрымаць некалькі цяжкіх баў з рэгулярнымі вайсковымі падраздзяленнямі нямецкай арміі. Натуральна, што на выхадзе былі боепрыпасы. Мелася вайсковая партыя ў медыкаментнах. Да таго ж было шмат цяжка параненых партызан, якіх трэба адправіць за лінію фронту.

Трывожна і неспакойна было на душы толькі ад думкі, што надвор'е можа прымусіць адкласці прызначэнне райсці пераходзіць прыняць самалёты. Усю апошнюю ноч гуляла звышхара. Намала вайсковых глыбы снегу. Непакла і другое — упершыню павіна здзейсніць пасадку на аэрадроме адначасова такая вялікая колькасць самалётаў. Хлопцы, што неслі там службу, яшчэ не набылі пэўнага вопыту, патрэбных навываў. Не дай Бог, калі выйдзе няўпраўка. Але ж за пяць месяцаў, што дзейнічае аэрадром, ні разу не было збоў — ні пры пасадцы, ні пры ўзлёце самалётаў.

А з пасадчай пляцоўкай пашанцавала. Роўная, шырокая, з цвёрдым пакрыццём, яна прыцягнулася на некалькі кіламетраў. Тут некалі збіраўся адкрыць запясы аэрадром, якія прыпыніла вайна. Так што лепшага месца для партызанска-

га аэрадрома немцам было і выбраць.

Падзеі ж развіваліся такім чынам, што ўзнікла пытанне: ці не адкласці прызначэнне райсці самалётаў? У штабе брыгады камбрыга чакала данясенне, якое лішні раз напамінала, што трэба кожную хвіліну быць гатовым да ўсялякіх нечаканасцей. Такі ўжо лёс тых, каму выпала ваяваць у тыле ворага. Як вынікала з данясення, на 5 лютага акупаваныя ўлады пры садзейнічанні франтавых часцей падрыхтоўвалі штурм саўгаса Беліца, што прыкрасівае падступы да аэрадрома. Рашучая роля ў гэтай аперацыі адводзілася франтавай часці, якая прыбыла на адпачынак у Оршу. У сваім распараджэнні яна мела танкі, бронетранспарты, лёгкія гарматы і мінамёты.

У гэтай задуме немцам не было нічога новага. Ужо неаднойчы рабіліся спробы выбіць партызан з саўгаса Беліца і захапіць аэрадром. Але жаданага так і не ўдалося дамагчыся. Карнікі кожны раз цярпелі сакрушальнае паражэнне, вымушаны былі пакінуць поле бою, вярнуцца на месца дыслакацыі.

І вось яшчэ адна спроба. Такая упартая настойлівасць, безумоўна, невыпадковая. Немцы добра разумелі, што не сённяшэдня пачнецца наступленне Чырвонай Арміі. Разумелі, якую велізарную для іх пагрозу будзе мець партызанскія сілы, сканцэнтраваныя ў раёнах на галоўных напрамках наступлення, у тым ліку ў трохкутніку Сянно — Багушэўск — Орша. Калі б і ўдалося авалодаць Беліцай і захапіць аэрадром, то партызаны, па меншай меры 9 брыгад, былі пазбаўлены магчымасці свечавацца атрымаваць зброю, боепрыпасы, медыкаменты. Гэта значна аслабіла б іх базавальнасць і стварыла пэўныя ўмовы для іх разгрому.

Паводле данясення агентурнай разведкі, немцы вырашылі кінуць на штурм Беліцу ўтрай большыя сілы, чым у мінулы раз.

Камбрыг хістаўся: як быць з прызначэннем райсці самалётаў? — Бадай, не варта адмяняць, — вырашыў ён. — Не мажыць, каб не асілілі праклятых чужынцаў.

У штабе брыгады сабраўся ўвесь партызанскі генералітэт на чале з камбрыгам Васілём

Сяргеевічам Лявоўнавым. Былі прадстаўнікі камандавання іншых партызанскіх брыгад. Сярод іх — камбрыг Першай Заслонаўскай брыгады Людвіг Іванавіч Сяліцкі.

Лявоўнаў прыняў ужо некаторыя захады. Два атрады — Аляксандра Клячына і Анатоля Захарава — былі падняты па трывозе і накіраваны ў аблоку асноўнай наступальнай групы, каб удараць з тылу ў патрэбны час. З агучнай згоды прымаецца рашэнне: на прыкрыццё аэрадрома з боку Сянно, дзе знаходзіцца моцны гарнізон немцаў, накіраваныя п'яць атрадаў. З боку Багушэўска падступы да аэрадрома даручыцца прыкрыць Багушэўскай партызанскай брыгадзе пад камандаваннем Яфіма Прахараўкі.

А Першай Заслонаўскай брыгады бярэ на сябе задку завязваць бой на далёкіх падступах асноўнай сілы ворага і паступова адходзіць у бок Беліцы, каб уцягнуць групоўку ў мяшок.

Ля стала пачынацца штаба Васіля Сяненскага пачалі збірацца камандзіры, каб удакладніць месца размяшчэння іх атрадаў. Я чырпала чакаў. У мяне быў намер такі — падрыхтаваць карэспандэнцыю для чатырох падпольных газет, выдаваемых намі на базе паходнай друкарні Сяненскай падпольнай газеты «Большавіцкая трыбуна». Мне раяць далучацца да байцоў атрада Кашчэва. Як і ў мінулы раз, калі немцы наступалі на Беліцу, ён размясціўся ў будынку кароўніка. Прывёў мяне туды камісар атрада Васіль Васільевіч Лябануў. Гэта быў адзін са старэйшых партызан. Служыў у вайсковай частцы, якая дыслацавалася ў Беларусі і ў першыя дні вайны трапіла ў акружэнне. Спроба прабіцца на ўсход, да сваіх, не прынесла поспеху. Васіль Лябануў, як і многія яго баявыя таварышы, знайшоў сваё месца ў радах беларускіх партызан і прыйшоў да выносу, што і тут можна быць ворагам.

Камісар з групай байцоў палез на гарышча кароўніка. Яны павіны былі весці прыцэльны агонь. Я застаўся ўнізе разам з камандзірам Мікаедам Кашчэвым. Ён — мясцовы, Сяненскі. У брыгадзе Мікаеў ведаў як чалавека чырволага і разумнага разліку. Камандзір пры-

рымляўся суварскага правіла: цяжка ў вучэнні — лёгка ў баі.

Мікаеў Кашчэў стаяў каля аднаго з праёмаў будынка і са-чаў, як немцы групаваліся, падцягвалі свае сілы.

— Пачнуць з артылерыйскай падрыхтоўкі, — заўважыў ён.

Так яно і адбылося. Гарматы агонь падтрымалі танкі.

Снарады немцаў лёгка бурывалі сцены кароўніка. Ад іх выбухаў утварылася густая пыльная чымнага смуроднага дыму. У распараджэнні партызанскіх артылерыстаў было ўсяго п'яць гармат. Ды і тыя сапсаваныя. Але ж пастараліся партызанскія ўмельцы — давалі іх, як маглі, да ладу. Камандзір узеда Фёдар Гарбачоў устанавіў гарматы ў аконных праёмах. Па яго камандзе артылерысты адкрылі агонь у адказ. Немцам было не звярнуць увагу на разлік, якім камандаваў вышэйшым юнк з густою капноў чорнага валоасу. Ён, перш чым загнэць снарад у казённік, доўга прымыраўся, прыцэляўся праз жарало стала гарматы. Гэта быў Цімафей Яленскі. Аказваецца, у яго гарматы не было прыцэла. Прыходзілася так лаўчыцца, весці агонь.

Першы снарад не дасягнуў цэлі. Затое астатнія сталі класіцца ў размяшчэнні ворага, выклікаўшы там перапах.

Некід нямецкі афіцэр, перабягаючы з аднаго месца на другое, штошчы ашавала крычаў, паказваючы ў наш бок. Гэта яшчэ больш падахвавала партызанскіх артылерыстаў. Яны адзіна за адным шпугалі снарады.

Але і на супрацьлеглым баку не сядзелі склашы рукі. Адзін снарад разбіў ствол партызанскай гарматы. Асколкам смяротна ранаў байца з разліку.

Да нас пад прыкрыццём танкаў, самаходка і бронетранспарты рушылі пехацінцы. На левым фланзе ім удалося заняць сад і ўшыльчылі падсыці да будынка тэхнікума. Але кулямёты, аўтаматы і вінтавыя агонь партызан прымушлі іх прытуліцца да зямлі. Байцы з гарышча павялі прыцэльны агонь.

Пачатак штурму паслужыў партызанам сігналам для няяснення ўдару па немцах з тылу. З гэтай задачай паспяхова справіліся атрады Аляксандра

Клячына і Анатоля Захарава, якія былі пакінуты ў засадае. З флангаў шырокім фронтам павялі наступленне заслонаўцы і частка атрадаў, якія да гэтага часу павялі перагруппаванне пасля таго, як і падрыхтоўваліся, заманілі немцаў у Беліцу.

Немцы зразумелі, што могуць не выбрацца з мяшка, у якім апынуліся, замітусіліся, пачалі паспешна адходзіць. Іх стра-ты — 100 забітых і параненых.

Калі камбрыг, які на месцы боя знаёміўся з трафамі, пачал збіраць камандзіры атрадаў, іх байцы.

— Я спадзяваўся на вашу стойкасць і мужнасць, таму ўзяў на сябе смеласць не адмяняць запланаваны да нас райсці самалётаў.

...Яны прыляцелі ноччу, у дакладна вызначаны час. 9 самалётаў са зброяй, боепрыпасамі і медыкаментамі.

Аэрадромная служба не падваля, паспяхова справілася са сваёй задачай. Праўда, ёй давалася намала пахавальнага. Пакуль разгрукнулі самалёты, неба завалакло хмарами, павалілі густы снег. Адпраўляць самалёты назад было рызыкаўна. Іншага выйсця, як перакачаць, пакуль не наладзіцца надвор'е, ніхто не бачыў. Гэта, вядома, прыбыла намала клопатаў камандаванню брыгады. Былі прыняты сур'ёзныя меры перасцярогі. Усе дарогі, падступы, што вялі да аэрадрома, былі перакрыты сіламі Сяненскай, Заслонаўскай і Багушэўскай партызанскіх брыгад, наладжаны засады.

Лётчыкі са сваім камандзірам палка Чаркасам не гублялі дарэмна час. Днём наведвалі поле бою, дзе яшчэ ляжалі непрыбраныя трупы нямецкіх салдат, пабіваў і партызанскіх атрадаў, размяшчаных у навакольных вёсках, пазнаваліся з іх баявой дзейнасцю, былі партызан.

Надвор'е ўсё ж такі са спагадай аднеслася да гэтай партызан. А другой палове дня вечар разгавуў хмары, выгнаўшы сонца, усталявалася цішыня. Познім вечарам самалёты ўзняліся ў паднябессе і ўзялі курс на ўсход, на сваю базу.

НА СНИМКАХ: Л.Л.Кулаковский і яго работы.

